

۱۵

فولکس واگن در نرم افزار يك مدل با مشکل مواجه شده است

آشنایی با راهکارهای مؤثر هنگام وقوع زلزله به مناسبت روز ملی ایمنی در برابر زلزله

ایستاده در تکان!

زلزله بم به روایت حامد عسکری که خود شاهد عینی این فاجعه بزرگ بوده است
صبح پنج دی پدر بزرگ من گم شد

زلزله گ

پنجشنبه ۵ دی ۱۳۹۸؛ شماره ۵۵۶۰

بعد از زلزله بم شایعات زیادی درباره آن و خود بم منتشر شد؛
۱۶ سال پس از این اتفاق رفته ایم به سراغ پاسخ به شایعات

بم ترین شایعات

در همه این سال ها هنوز حرف های شایعاتی درباره زلزله بم نقل می شود که همچنان در صحت و سقم آن می توان شک کرد

حق با شماست

info@jamejamdaily.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۳۱۴۷

##آسفالت-نامناسب

شجاعیان از تهران:

وضعیت آسفالت کوچه های خانی آبادنو به ویژه خیابان میعاد جنوبی بسیار نامناسب است؛ قسمت هایی را هم که آسفالت شده به صورت تکه تکه بوده که باعث جمع شدن آب در روزهای بارانی می شود.

##آلودگی- هوا

حسینی از تهران:

تا چه زمانی به بهانه آلودگی هوا مدارس باید تعطیل شود؟ با وعده کاهش آلودگی هوا طرح جدید زوج و فرد اجرایی شد، ولی موفقیتی به وجود نیامد و فقط از مردم پول دریافت کردند. زوج هایی که شاغلند و فرزند دارند در روزهای تعطیل تکلیفشان چیست؟ چرا برای این افراد فکری نمی شود؟

##افزایش-قیمت

آشنا از مشهد:

دولت گفته بعد از افزایش بنزین اجازه گرانی کالاها را نمی دهیم، بعد از مدتی اعلام شد تا ۴ درصد افزایش قیمت مجاز است، حال این که اجناس تا ۱۵ درصد گران شده است.

##وزارت-بهداشت

خلیلی از تهران:

امیدوارم اتفاقات اخیر راجع به جاسازی قرص در کیک، تجربه ای برای وزارت بهداشت و مسؤولان شود تا نسبت به توزیع و بسته بندی محصولات غذایی با دقت بیشتری عمل کنند تا دیگر شاهد این حوادث نباشیم.

##قیمت-مسکن

زنگنه از تهران:

با توقف در افزایش قیمت مسکن، اجاره بها و رهن خانه، بازم قیمت مسکن روند صعودی دارد. باید با بنگاه های املاک که با تحریک صاحبخانه ها سعی در افزایش قیمت و پورسانت دارند، برخورد شود.

##شهریه-دانشگاه

شوقی از تهران: فرزندان دانشجوی ترم آخر علوم آزمایشگاهی است. به طور ناگهانی و بدون هیچ دلیلی، شهریه دانشگاه از هشت میلیون تومان به بیش از ده میلیون تومان افزایش پیدا کرده است. چرا؟

جوابیه

در پی درج پیامی در روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۸ با عنوان «صندلی-اتوبوس» سرپرست روابط عمومی شرکت اتوبوسرانی شهرداری تهران با ارسال نمایی اعلام کرد: خبر منتشره که به درستی منعکس نگردیده در حاشیه یک برنامه با موضوع استفاده از ظرفیت های استراتژی پیشنهاد شده که در این خصوص، هیچ اقدامی توسط این شرکت صورت نمی پذیرد.

میثم اسماعیلی

جامعه

##هarp: پای ثابت زلزله

هarp پای ثابت همه زلزله های ایران است، خیلی هم به میزان بزرگی این زلزله ربطی ندارد. اولین شایعه ای که در زمان بروز زلزله سینه به سینه نقل می شود همین هarp است. در زلزله بم هم هarp جزو اولین شایعات بود اما به واسطه تازگی این پدیده آنطور که باید ماندگار نشد! هarp پروژه ای علمی است و از طریق آن دانشمندان با ایجاد تغییراتی در دورترین و ناشناخته ترین بخش جوم زمین امکان مطالعه در مورد آن را پیدا کرده و آن را به صورت یک آزمایشگاه طبیعی درمی آورند. نظریات متعددی در مورد «خطرات پروژه» یا استفاده از این تأسیسات به عنوان یک سلاح تاکتون عنوان شده است. از ایجاد وقوع زمین لرزه های متعدد در مناطق مختلف جهان، تا کنترل آب و هوا و ده ها ادعای مختلف دیگری که در مورد پروژه هarp مطرح شده است. مشهورترین این نظریات توطئه، مربوط به گزارش روزنامه ای در روسیه است که در آن ادعا شده بود آمریکا با این تأسیسات زلزله هائیتی را خلق کرده است. مهدی زارع، استاد زلزله شناسی مهندسی پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله در این رابطه می گوید: لرزه های ناشی از انفجار با زلزله های ناشی از جنبش در گسل های فعال قابل تفکیک هستند؛ از این رو در کل کره زمین امکان پنهانکاری برای هیچ کشوری وجود ندارد. به گفته او این که بتوان با این فناوری هarp یا انفجار یا تحریک زلزله های مهمی مانند زلزله بم ۵ دی ۱۳۸۲ ایجاد کرد، جواب منفی است؛ چون ژرفای زلزله بم در ۸ کیلومتری بوده است.

##حضور سریع تر امدادگران خارجی

شایعه داغ دیگر در بحبوحه زلزله بم مربوط است به حضور سریع تر امدادگران خارجی نسبت به امدادگران ایرانی. شایعه ای که در آن سال اتفاقا حواشی بسیاری برای نیروهای امداد هلال احمر پیش آورده بود. بسیاری از رسانه ها هم طعنه هایی را به واسطه قوت گرفتن این شایعه به رئیس جمهور وقت آن سال می زدند. این را که ولیعهد انگلستان زودتر از رئیس جمهور دولت اصلاحات در بم حضور داشته است، می شود ادامه همان شایعه ای دانست که حکایت از حضور سریع تر نیروهای امدادگر خارجی داشت. مرحوم بیژن دفتری که در آن سال ها فرمانده امدادی زلزله بم بود

در بخشی از خاطراتی که در کتابش منتشر شده به این نکته اشاره کرده و نوشته است: «برخی شایعات مبنی بر رسیدن تیم های امدادی خارجی پیش از حضور نیروهای امدادی ایران وجود داشت که من این مساله را شدیداً تکذیب می کنم. به طور قطع تا بیست و چهار ساعت اول هیچ نیروی خارجی وارد بم نشد از روز دوم، سوم و چهارم نیروهای خارجی وارد شدند.» اما روایت توج جهانیان، رئیس وقت ستاد بحران نیروی زمینی ارتش از حضور سریع تر امدادگران خارجی چیز دیگری است. او به جام جم می گوید که ۲۱ ساعت بعد از زلزله در بم حضور داشته و با شگفتی تمام مشاهده کرده که گروه امدادگران روسی نه تنها در منطقه حضور داشته اند که چادرهای خود را برپا کرده و حتی اولین عمل جراحی مغز و اعصاب را هم انجام داده اند!

او به جام جم می گوید: «به واسطه مترجمانی که حضور داشتند با فرمانده این گروه گفت وگو کردم. در حالی که ساعت ۹ شب جمعه من در فرودگاه مهرآباد در انتظار پرواز بودم آنها در همان ساعت اولین جراحی شان را در بم انجام داده بودند. این در حالی بود که این گروه یک مسافت سه ساعته را هم زمینی طی کرده بود تا به محل برسد. فرمانده این گروه اعلام کرد که ما تنها چند ساعت پس از وقوع زمین لرزه از طریق مرکز زلزله نگاری شهر مسکو از این اتفاق مطلع شدیم و درخواست فوری برای

غار ت کمک های مردمی

«آشتگی» خصیصه مشترک ساعت های ابتدایی بحران است. خواه پلاسکو در مرکز پایتخت باشد و خواه زلزله ای در مرکز ایران. در مورد زلزله بم هم آشتگی های بسیاری در روزهای ابتدایی وجود داشت. در همین ساعت ها هم شایعاتی به گوش می رسید مبنی بر غارت کمک های مردمی و هلال احمر توسط سودجویان. این ماجرا هرچند در گستره فراگیری نقل می شد اما به نظر می رسد به آن گستردگی شایعات نقل شده نبوده است. البته بیژن دفتری هم در کتابش اشاره می کند از حاحم و شلوغی در جاده های اطراف بم به حدی بود که بسیاری از کمک ها به بم نمی رسید و به وسیله برخی افراد متفرقه غارت می شد! او روایتی هم از این شایعه نقل می کند و می نویسد: «در این میان یک کامیون حامل البسه امدادی در بین راه روده شد و بعدها از این لباس ها سوء استفاده های فراوانی به عمل آمد؛ چرا که با همین لباس ها اجناس اهدایی را از بالای کامیون ها به سمت مردم پرتاب می کردند و این عمل موجب رنجش افراد آسیب دیده شد. به همین دلیل سریع کارهای شناسایی برای نیروهای هلال احمر صادر شد تا قابل شناسایی باشند.»

تلاش ماموران انتظامی قم، سه عضو باند سرقت طلاهای زلزله زدگان بم در این شهر دستگیر شدند،» در متن خبر هم آمده است که این سه نفر به سرقت ده کیلوگرم طلا از زلزله زدگان بم اعتراف کردند. در ادامه خبر هم البته آمده است فرد دیگری که به جرم سرقت پنج کیلوگرم طلا در بم دستگیر شده بود در زندانی در قم خودکشی کرده است.

##وقتی جمعیت بم زیاد شد

در کتاب «مدیریت بحران از نگاه بیژن دفتری» در رابطه با افزایش جمعیت بم پس از زلزله هم اشاره های پررنگی دیده می شود. مرحوم دفتری که آن زمان ریاست سازمان هلال احمر را به عهده داشته است در بخشی از این کتاب می نویسد: «در روز ششم، شناسایی خانواده های آسیب دیده و توزیع دفتچه خواربار آغاز شد. طبق آمار در بم ۱۱۰ هزار نفر تحت تاثیر زلزله قرار گرفته بودند که حدود ۳۵ هزار نفر کشته و ۱۴ هزار نفر مجروح شده بودند و ۱۵ هزار نفر از منطقه کوچ کرده و تحت حمایت جمعیت های هلال احمر شهرهای اطراف قرار گرفتند که با این حساب و با کسر تعداد کشتگان زلزله، ما باید با ۵۰ هزار نفر مواجه می بودیم، اما متأسفانه با هجوم افراد از مناطق دیگر که خود را بومی معرفی می کردند ناچار به توزیع ۲۴۸ هزار دفتچه شدیم که این رقم یک رقم واقعی برای کمک رسانی نبود.»

##از سرقت سگ ها تا عرضه کمک ها در بازار

از عرضه کمک های ارسالی مردمی در بازار هم روایت های مختلفی وجود دارد. یکی از این روایت ها مربوط به یک شهروند عادی تهرانی است که نوشته است شش ماه پس از زلزله در سفری اقدام به خرید ده کیلو برنج می کند و پس از مدتی از مصرف آن متوجه کاغذی میان کیسه برنج می شود که در آن نوشته «اهدایی به مردم زلزله زده بم». اندر دیده شدن سگ های زنده یاب امدادگران خارجی هم از آن دست حکایت هایی است که هنوز هم با حسرت و خجالت بازگو می شود. توج جهانیان شاهد یکی از این موارد بوده است. او از در دیده شدن خودروی حامل سگ های زنده یاب ایتالیایی در آن منطقه حکایت می کند که البته به واسطه جی پی اس موجود در قلاده این سگ ها در فاصله ۲۵ کیلومتری بم پیدا شدند! از خیل وعده ها هم که شاید بگذریم بهتر باشد، از کمپ باشگاه ژنرال مادری در این شهر بگیرید تا هزاران وعده مسؤولان که بسیاری از آنها عملی نشد. جالب است بدانیم هنوز ۳۰ درصد از آواربرداری پس از گذشت ۱۶ سال از زلزله انجام نشده است! یا هنوز هم کسانی هستند که در همه این سال ها در کانکس زندگی می کنند و این تلخی چینی بحرانی را برای مردمان آن منطقه صد چندان می کند.

۱۶

۱۳ جامعه

یادداشت: دکتر مهدی زارع
زلزله شناس

نهیب تاریخی زلزله

زلزله ۵ دی ۱۳۸۲ با تلفات رسمی ۲۶ هزار و ۲۷۱ نفر و حدود ۳۰۰۰ نفر تلفات افراد بدون شناسنامه و مهاجران غیرقانونی، از نظر آمار درست کشته شدگان نسبت به جمعیت تحت تاثیر زلزله، در تاریخ ایران رکورددار است! اما در یک زلزله با بزرگای ۶/۵، حدود یک سوم از جمعیت حدود صد هزار نفری کشورمان را از دست دادیم. سوانح طبیعی ایران طی ۹۰ سال منتهی به سال ۱۳۹۸ حدود ۹۱ هزار کشته (سالی حدود هزار کشته به طور متوسط) برجا گذاشته اند که حدود ۹۰ درصد آن در زمین لرزه ها جان باخته اند. با توجه به لرزه خیزی فلات ایران، باید در مورد نحوه ساماندهی، آمایش سرزمین و توسعه ایران در آینده به طور جدی اندیشید. با توجه به این که در آینده بدون شک بیشترین جمعیت ایران شهرنشین خواهند بود، چگونگی توسعه شهرها در آینده ایران بسیار مهم و حساس است. روندی که اکنون در کشور ما دنبال می شود با توجه به افزایش احتمال وقوع مخاطرات طبیعی، به دلایل مختلف به افزایش ریسک در مقابل سوانح طبیعی می انجامد.

تحولات جمعیتی در ایران نمایانگر افزایش هرچه بیشتر جمعیت در شهرنشین و تمرکز جمعیت در شهرهای بزرگ تر (برخوردارتر) است. بر پایه آمار بانک جهانی، دگرذیسی جمعیت در ایران از سال ۱۳۶۹ تا ۱۳۹۴ نشان می دهد تمرکز جمعیت در شهرهای با جمعیت بیش از یک میلیون نفر از ۱۲/۵ میلیون در سال ۱۳۶۹ به حدود ۲۱/۵ میلیون در سال ۱۳۹۵ رسیده است. این در حالی است که نرخ افزایش این جمعیت در یک دهه (در دهه اول طی سال های ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۹) در شهرهای بزرگ کلا حدود ۳ درصد بوده و این میزان با رشد جمعیت شهرهای بزرگ به صورت سالانه در سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۵ برابری می کند! این موضوع نشان می دهد که رشد جمعیت شهرهای بزرگ به ویژه در شش سال اخیر شتاب گرفته است. در شهرهای کنونی ایران که بسیاری در پای دامنه ها و به ناچار در کنار یا روی پهنه گسل های فعال قرار گرفته اند، با توسعه شهرسازی در حریم خطرناک گسل های فعال مواجه ایم، مانند آنچه به ویژه در ۲۵ سال اخیر در شمال تهران و تبریز رخ داده است. طبق برآوردی که بتازگی انجام شده در یک زلزله شدید (با بزرگای ۶) که در نزدیکی شهر تهران رخ دهد، میزان خسارت مالی وارده به تهران حدود ۳۰۰ میلیارد دلار خواهد بود. این خسارت برابر با یک سال تولید ناخالص داخلی ایران در سال جاری است. همچنین در صورت وقوع یک سیلاب واریزه ای وسیع در تهران که با وقوع زمین لغزشی بزرگ بخشی از شهر را درگیر کند، برآورد می شود حدود ۵۰ میلیارد دلار به شهر تهران خسارت وارد شود.